

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Факультет романо-германської філології

Кафедра лексикології та стилістики англійської мови

17/р
15669

Д и п л о м н а р о б о т а

спеціаліста (СД)

на тему: «Мовні особливості оповіді від першої особи на матеріалі роману
Хелен Філдінг "Щоденник Бріджит Джонс»

«Language peculiarities of the first-person type narration (on the material of the novel "Bridget
Jones's Diary" by Helen Fielding)»

ТЕКСТ: РОС.

Виконала: студентка денної форми навчання

спеціальності 035.04 Германські мови

та літератури (переклад включно): англійська

Васильєва Марія Володимирівна

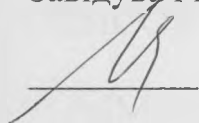
Керівник к.ф.н., доц. Ємельянова Л.Л. Л.Ем

Рецензент к.ф.н., професор Голубенко Л.М.

Рекомендовано до захисту:
протокол засідання кафедри
№ 11 від 18.05.2017

Захищено на засіданні ЕК № 2
протокол № 41 від 17.06.17
Оцінка good / C / 80
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

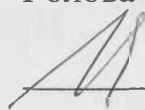
Завідувач кафедри

Колегасва І.М.

(підпис)

Голова ЕК

Колегасва І.М.

(підпис)

Одеса – 2017

429667

ЗМІСТ

ВСТУП	с. 2
РОЗДІЛ 1. Типи оповідання як предмет вивчення в лінгвістиці	с.3
1.1. Типи оповідання	с.3
1.2. Особливості оповідання від першої особи	с.6
1.3. Фактори збагачення номінативного фонду мови	с.11
1.4. Типи okazіоналізмів	с.17
РОЗДІЛ 2. Мовні особливості оповідання	с.25
2.1. Проблематика роману "Bridget Jones's Diary	с.25
2.2. Своєрідність авторського стилю Хелен Фіндінг	с.31
2.3. Термін «chicklit» як особливість авторського стилю Хелен Фіндінг ...	с.36
2.4. Специфіка оповідання від першої особи головної героїні роману	с.40
2.5. Способи утворення okazіоналізмів	с.44
2.5.1. Проблеми словотворення	с.44
2.5.2. Словоскладання як спосіб утворення okazіоналізмів	с.47
2.5.3. Okazіоналізми, утворені афіксацією	с.48
2.5.4. Okazіоналізми, утворені конверсією	с.49
2.5.5. Okazіоналізми, утворені другорядними способами	с.50
ВИСНОВКИ	с.53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	с.56
SUMMARY.....	с.60

ВСТУП

Актуальність дипломної роботи. Ця тема постає актуальною, так як у лінгвістиці питанням okazіональностi як особливій темі стали приділяти увагу порівняно недавно, очевидно в силу суперечливості цього явища. Okazіональне слово досліджується як різнопланове явище, яке пов'язане із взаємодією мови й мовлення. З одного боку, okazіональне слово є продуктом мовної діяльності, з іншої, саме мовна система дозволяє створювати okazіоналізми за певними моделями і є тим контрастуючим фоном, на якому виділяється okazіональність.

У сучасній Британії стала популярною література “chicklit”. Цей феномен народився з появою роману Хелен Філдінг “Щоденник Бріджит Джонс”у 1996 році.

У цій роботі розглядається специфіка оповідання від першої особи головної героїні роману, тобто основні пункти, що відрізняють роман-щоденник від звичайного роману

Даний лінгвістичний аналіз присвячений мовним особливостям оповіді від першої особи на матеріалі роману Хелен Філдінг “Щоденник Бріджит Джонс”. Тому основна **мета** – вивчення і аналіз специфіки оповідання від першої особи в мовленні головної героїні.

Матеріал дослідження склав: 422 сторінки.

Задачі дослідження:

1. Визначити специфіку оповідання від першої особи головної героїні роману
2. Виявити okazіоналізми та неологізми у романі Х.Філдінг «Bridget Jones's Diary».
3. Розкрити поняття терміну “chicklit”.
4. Визначити роль okazіоналізмів у створенні образу головної героїні.
5. Провести класифікацію okazіоналізмів с точки зору їх словотворення.

ВИСНОВОК

Виходячи з вищесказаного, можливо зробити висновок, що Романи багатьох сучасних письменниць Британії в сучасній англійській журналістиці та публіцистиці відносять до нового жанру в жіночій прозі "chicklit", або постфеміністській прозі. Неоднозначність і новизна напрямки відчувається вже в самій його назві. «Lit» - від слова "література", а «chick» - сленгові позначення дівчини і молодої жінки. Жінка-читач вступає в довірчі дружні відносини з протагоністом і бачить всю картину того, що відбувається очима головного жіночого персонажа. Завдяки цій творчій зв'язку між ними, читач проникає в художнє полотно тексту і стає безпосереднім учасником оповідання. Для підтримки зв'язку з цим протягом усього роману автором використовуються різні мовні засоби, найбільш значущим з яких є розповідь від першої особи. Оповідь від першої особи, це не просто викладення фактів. Це пошуки потрібних акцентів, дослухання до мови.

Вивчення тільки стандартної лексики будь-якої мови не дасть нам повної уяви про саму мову та про дух народу, для якого ця мова є рідною. Знання нестандартної лексики, а в особливості сленгу (оказіоналізмів, неологізмів, вульгаризмів і т.д.) необхідно для успішного розуміння сучасної художньої літератури, радіо та телебачення, також для перекладацької діяльності та простого спілкування з людьми, що спілкуються на даній мові.

Оказіоналізми створюються спеціально, навмисне (цим вони відрізняються від спонтанно скоєних порушень норми - мовних помилок), завжди прив'язані до певного контексту. Оказіональні утворення в принципі можливі при використанні одиниць кожного мовленнєвого рівня художньої та публіцистичної мови. У наші дні оказіоналізми розповсюджені у друкованих виданнях. Їх кількість на сторінках газет збільшується кожен день. Такий стрімкий зріст індивідуально-авторських слів (так ще іноді називають оказіональні утворення) можливо пояснити як соціальну потребу неординарного

найменування всього нового, так і всередині мовними чинниками – тенденцією до економії, уніфікації мовних засобів, використання номінацій з різною внутрішньою формою и етимологією. Але основною причиною популярності okazіоналізмів є прагнення досягти максимальної емоційно-експресивної та стилістичної виразності звучання друкованого слова. Збільшений інтерес публіцистів до okazіоналізма можна також пояснити і тим, що такі новоутворення руйнують стереотипи сприйняття, будучи неординарними структурно и незвичайними семантично.

Okazіоналізми в аналізованому романі утворені, здебільшого, шляхом традиційних словотворчих моделей: суфіксації, префіксації, скорочень, словоскладення. Найбільша кількість okazіональних слів утворена словоскладенням синтаксичних конструкцій через дефіс (62 приклади); кількість прикладів з деривацією – 12; з деривацією плюс словоскладанням – 22; конверсією – 5; абрєвіацією – 4; звуконаслідуванням – 5; порушенням графічного образу вигуків – 18; запозичуванням – 4. Таким чином було проаналізовано 140 okazіональних слів.

Головна героїня роману, від імені якої ведеться оповідання, дуже іронічна як у відношенні вчинків, зовнішності, манери інших людей одягатися, так і у відношенні до себе, своїх безглузвих вчинків, які привели її до самотності. Okazіональні слова виступають в ролі прізвиськ, які вона дає своїм знайомим, вживає їх у характеристиці, описі вечірок та урочистостей.

Або Бріджит висловлює свою неприязнь до традицій, з одного боку, та бажання змін у своєму житті, з іншого, ревниве відношення до суперниць та успішних колег.

«Щоденник Бріджит Джонс» - книга, яка довела всім жінкам, що вони не самотні в своїх слабкостях: любити смачну їжу (і ненавидіти себе за це), витратити гроші на безглузді дурнощі, закохуватися не в “тих” чоловіків і тому страждати. Щирість, змішана з ніжністю, приправлена феєричною дотепністю і глазурована невгамовним сміхом – все це є в «Щоденнику» Хелен Філдінг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка.— Л., 1973.
- 2) Атарова К. Н., Лесскис Г. А. Семантика и структура повествования от первого лица в художественной прозе./ К. Н. Атарова, Г. А. Лесскис // Серия литературы и языка. - Том 35. -№4, 1976. - С.343-356.
- 3) Александрова О.И. Неологизмы и окказионализмы // Вопросы русского современного словообразования, лексики и стилистики: Научн. тр. Куйбышев. гос. пед. ин-та. –Куйбышев, 1974. Т.145. – С.3.
- 4) Антюфеева Ю.Н. Новообразования как факты языка и речи//фундаментальные и прикладные исследования в системе образования. – Тамбов, 2005. – С. 11-14.
- 5) Бабенко Н.Г. Окказиональное в художественном тексте. Структурно-семантический анализ: Учебное пособие Калининград, 1997. – 352 с.
- 6) Беляева Т.М., Хомяков В.А. Нестандартная лексика английского языка. Л.: Изд-во ЛГУ, 1985. – 136 с.
- 7) Брандес М. П. Стилистика немецкого языка. М.: Высшая школа, 1983. 271 с, с . 98.
- 8) Будагов Р.Н. Что такое развитие и совершенствование языка?// АН СССР. Ин-т языкознания. – М., 1977. – 264 с.
- 9) Виноградов В.В. Отеории художественной речи: Учебное пособие для филолог. спец. ин-тов и педагог. ин-тов. – М.: Высшая школа, 1971. – 240 с.
- 10) Ворон О.В. Взаимосвязь словообразовательной семантики и сферы употребления жаргонизмов// Вестник Русского университета дружбы народов, 2004. – №1. – С.95 - 181.
- 11) Гармаш О.Л. Конверсійні неологізми суспільно-політичної лексики англійської мови// Матеріали міжвузівської наукової конференції молодих учених. – Донецьк. 2003. – С.60-64.

- 12) Грубова А. М. Стилiстичнi прийоми створення гумористичного ефекту (на матерiалi роману Хелен Фiлдiнг "Щоденник Брiджит Джонс») // Молодий вчений. - 2017. - №11. - С. 319-322.
- 13) Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. – М., 1989. – 126 с.
- 14) Земская Э.А. Клише новояза и цитация в языке постсоветского общества//Вопросы языкознания. 1996. – №3. – С.23-31.
- 15) Ковалевская Е.Г. Вопрос об узуальном и окказиональном в лингвистической литературе // Узуальное и окказиональное в тексте художественного произведения. Л.: Изд-во ЛГПИ имени А.И.Герцена,1986. – С.6.
- 16) Лыков А.Г. Современная русская лексикология: Русское окказиональное слово. – М., 1974. – 243 с.
- 17) Намитокова Р.Ю. Авторские неологизмы: Словообразовательный аспект. – Ростов-на-Дону, 1986. – 267 с.
- 18) Одинцов В. В. Стилистика текста.- 2-е изд., стереотип. -М.: Эдиториал УРСС, 2004. — 264 с.
- 19) Панова О.Ю. От модернизма к постмодернизму и художественному синтезу... (пути современной европейской литературы) : ст. вторая // Совр. Европа. - 2004. - № 2. - С. 120-133.
- 20) Ребрій О.В. Оказіоналізми як засіб формування мовної картини світу// Вісник ХНУ ім. В.Н.Кразіна. – Харків: Константа, 2005. - №667. – С.137-140.
- 21) Ремаева Ю.Г. К проблеме феномена массовой литературы Британии конца XX - начала XXI века // Традиционная культура сегодня: теория и практика. - Челябинск, 2006. - Ч. 2. - С. 186-189.
- 22) Ремаева Юлия Георгиевна. Постфеминистская проза Британии на рубеже XX-XXI вв.: феномен "чиклит": Дис...канд. филол. наук. -Нижний Новгород, 2007.- 260 с.
- 23) Сахарный Л.В. К тайнам мысли и слова. – М.:Образование, 1983. – 159 с.

- 24) Страмной А.В. Газетный текст как источник неологизмов (на материале русской и французской прессы). – Автореф.дис. ... канд.филол.наук. – Волгоград, 2007. – 22 с.
- 25) Ханпира Э. Окказиональные элементы в современной речи // Стилистические исследования. –М., 1972. – 305 с.
- 26) Хомяков В.А. О термине «сленг»// Вопросы теории английского и немецкого языков. – Уч.зап.Ленингр.госуд.пед.ин-та им.А.И. Герцена, 1969, – 352 с.
- 27) Шавловская – Лунугу Т.С. Сленг как способ социализации молодежи (на материале немецкого языка) // V Міжнародна науково-практична конференція з питань методики викладання іноземної мови пам'яті професора В.Л. Скалкина. – Одесса, 2007. – С.35.
- 28) Швейцер А.Д. Современная социолингвистика// Теория. Проблемы. Методы. – М., 1976. – 245 с.
- 29) Achinstein Sharon. Romance of the Spirit: Female Sexuality and Religious Desire in Early Modern England//The John Hopkins University Press, volume 69, number 2. – Summer 2002. – P. 413-423.
- 30) Eble, C. Slang and Sociability/ Caroline Eble. - London and Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1996. – 149 p.
- 31) Grin Verlag. Slang: within the bounds of possibility/ Verlag Grin. Auflage 2010. – 187 p.
- 32) Skrebnev Y.M. Fundamentals of English Stylistics. – М., 2003. – 310 p.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

- 33) Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. – М.:Изд-во Советская энциклопедия, 1966 – 606 с.
- 34) Літературознавчий словник-довідник // Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Юрій Ковалів. — Т. 1. — К.: Академія, 2007. — С. 579.
- 35) Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля – К., 2006. – 716 с.

36) Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. – Cambridge, 1998. – 355 p.

37) The Combinatory Dictionary of English – 1999, – 283 p.

МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ

38) Филдинг Х. Дневник Бриджит Джонс.(перевод Москвичевой А.Н.) – 2007. 404 с.

39) Fielding Helen. Bridget Jones's Diary, London, Picador 1999. – 422 p.

SUMMARY

The diploma paper is devoted to the investigation of the types and ways of building occasional words on the material of the novel “Bridget Jones’s Diary” by Helen Fielding.

The publication of the novel in 1996 gave rise to the trend in modern literature called “chicklit”. The word is formed on the pattern of compounding the stem “chick” (a slang word meaning “a young woman”) and the shortening “lit” from “literature”.

It is applied to postfeminist literature that raises the problem of choice which women face nowadays: whether to make a career or devote themselves to family life.

The general tone of the novel is ironical and even sarcastic which is the hallmark of the author’s individual style.

The novel is about a 30 year old woman who is trying to preserve her identity but at the same time to change her way of life, get married, have children though she is not fit for it. That is why she is very ironical in her estimation of other people’s behaviour and appearance. But Bridget doesn’t spare herself either and is aware of all her shortcomings.

Occasional words play an important role in creating the image of the protagonist. They are always tied to the particular context and situation. For the most part they are formed on the existing word-building patterns: compounding, derivation, conversion, abbreviation, sound imitation and violation of the graphical form. Though there are some words that may be considered as semantic occasionalisms, for example: “*fag*” whose original meaning is “*hard work*” but in the text it means “*homosexual*”.

The most productive type is compounding which can be of two types: syntactical and that accompanied by derivation. The first one is presented by syntactical constructions joined together by means of hyphenation. For example, “*chopping-board-like midriff*” (грудная клетка, похожая на доску для рубки мяса); examples of the second type “*testosterone-crazed*”, “*ashen-faced*”, “*long-limbed*”.

Derivation proper is observed in the following occasional words: *midi-dress*, *singletons*, *underwired*. Violation of graphical form mainly occurs in interjections.

The book “Bridget Jones’s Diary” published in 1996 immediately became the best-seller in Britain and the USA. It may be said to have started a new variety of modern female novel.

By way of summing up I would like to say that knowledge of non-standard language is necessary for the successful understanding of contemporary works of fiction.